

**UCHWAŁA NR LVII/433/2022
RADY GMINY USTRONIE MORSKIE**

z dnia 24 listopada 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Na podstawie art. 4¹ ust.2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2021r. poz.1119, 2469, z 2022r. poz.,218,24, 1700) oraz art. 10 ust.1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020r. poz.250 zm. 2021 poz.2469, z 2022r. poz. 763,764,1700,1812), a także art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2022r. poz.559, poz.105,1079, 1561), Rada Gminy Ustronie Morskie uchwała , co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ustronie Morskie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Grzywnowicz

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2023

Opracowała : inspektor Jolanta Waligóra

Ustronie Morskie, 24 listopada 2022 roku

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 jest podobnie jak poprzednie Programy zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych Gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej w szkole oraz innych problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, jak i również działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych.

Gminny Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizację szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Dostosowany do specyfiki problemów uzależnień występujących w gminie Ustronie Morskie i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Podstawą opracowania i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej Gminnym Programem, są następujące akty prawne :

- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U.z 2021r. poz.1119 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020r. poz.250 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021r. poz.1249 ze zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 559),
- inne ustawy i przepisy prawne właściwe do realizacji Gminnego Programu.

Przy opracowaniu Gminnego Programu uwzględnione zostały wskazówki i rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie dotyczące realizowania i finansowania Gminnego Programu. Pod uwagę wzięto również wyniki dotychczasowych diagnoz problemów uzależnień i zagrożeń społecznych opracowanych dla Gminy Ustronie Morskie w roku 2016 i 2020. Wykorzystano również opracowania ogólnopolskich wyników badań. W tym badania PARPA w Warszawie.

Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne stanowią wyzwania cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Powodują stały wzrost problemów społecznych, stwarzają zagrożenia i obniżają ogólny poziom zdrowia społeczeństwa. Powiązane z nim są takie problemy jak :przemoc, ubóstwo wykluczenie społeczne, konflikt z prawem, choroby psychiczne. Problematyka uzależnienia nie ogranicza się jedynie do samego faktu uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem. Jest to problem,

który zaburza funkcjonowanie całej danej rodziny. Organizując pomoc należy mieć na uwadze zarówno osoby uzależnione jak i członków rodziny. Jest rzeczą oczywistą, że deficyty jednej grupy społecznej, zakłócają funkcjonowanie całej społeczności lokalnej. Konieczne jest traktowanie problemu alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych w kontekście polityki społecznej.

Jednym z celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia jest profilaktyka uzależnień. Zadaniem służącymi realizacji celu operacyjnego jest zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom :

1. Edukacja zdrowotna i Profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca),
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, spożywania alkoholu,
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia),
4. Poszerzenie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności,
5. Poszerzenie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin,
6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
7. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całą populację. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych danej populacji.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne, są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych. Są to działania profilaktyczne adresowane dla osób (grup osób), które demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych lub innych zaburzeń zachowania i problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.

Ryzykowne spożywanie alkoholu – to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu). Robocza definicja Światowej Organizacji zdrowia określa picie ryzykowne w następujący sposób : picie ryzykowne to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 20 – 40g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i 40-60g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu czystego alkoholu przez kobiety zawierającym się w przedziale 140-209g, a w przypadku mężczyzn – 280-349g.

Szkodliwe picie alkoholu – opisywane jako wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu opisany wzorzec picia powinien utrzymać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Jako picie szkodliwe określone jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez : kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekłe, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych (Fetal Alcohol Spectrum Disorders- FASD)- ogólny termin opisujący całościowo spektrum skutków rozwojowych występujących u dzieci matek pijących alkohol w okresie ciąży. Skutki te mogą obejmować zaburzenia rozwoju fizycznego, umysłowego, zachowania, uczenia się, mogą towarzyszyć przez całe życie. W diagnostyce klinicznej obowiązuje termin FAS- płodowy zespół alkoholowy, który charakteryzuje się : dysmorfiami twarzy, opóźnieniami wzrostu, oraz nieprawidłowościami układu nerwowego. Należy pamiętać, że nie ma bezpiecznej dawki alkoholu, jaką może spożywać kobieta w ciąży.

Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja – krótkie interwencje podejmowane przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Leczenie uzależnienia – to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z zażywania alkoholu. Przykładami działań leczniczych w tym zakresie są : programy psychoterapii uzależnienia od alkoholu, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych.

Uzależnienie – zespół uzależnienia od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu lub potrzeba przymusu picia („głód alkoholowy”), upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem, fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerwane. Zmieniona tolerancja alkoholu. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następ picia.

Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu) – to działanie podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia.

Uzależnienia behawioralne (czynnościowe) - to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności(lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia.

Objawy uzależnienia behawioralnego - określona czynność (grupa czynności) staje się nałogowa wtedy, gdy towarzyszy jej silne pragnienia lub wewnętrzny przymus jej podejmowania (tzw. głód) z coraz większą częstotliwością (zwiększanie się tolerancji) oraz następujące trudności w kontrolowaniu zachowań z nią związanych. W sytuacji ograniczenia lub przerwania czynności występują czynności abstynencyjne (fizjologiczne : bezsenność, nadmierna potliwość, drżenie rąk, ból głowy ; psychologiczne : wstyd, poczucie winy, nasilona lękliwość, rozdrażnienie, zachowania agresywne). Osoba uzależniona powtarza określone zachowania pomimo ich wyraźnej szkodliwości dla jej codziennego funkcjonowania w różnych sferach życia.

Przykłady uzależnień behawioralnych – hazard, uzależnienie od sieci internetowej/ komputera, pracoholizm, zakupoholizm uzależnienie od seksu/pornografii, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się, uzależnienie od operacji plastycznych i inne. Uzależnienia behawioralne określa się mianem tzw. nowych uzależnień, w których „substancje chemiczne nie odgrywają żadnej roli „, a ich przedmiotem są „zachowania i działania akceptowane społecznie”

Uzależnienia przestały być kojarzone już tylko z substancjami psychoaktywnymi (narkotykami, alkoholem ,lekami). Pojawienie się zależności od czynności spowodowało, że terminologia została rozszerzona o uzależnienia behawioralne. Leczenie uzależnień behawioralnych poprzedzone jest rozpoznaniem i diagnozą. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie badań i wywiadu lekarskiego dotyczącego zachowań pacjenta. Postawienie diagnozy umożliwi wdrożenie odpowiedniego leczenia. W przypadku uzależnień behawioralnych leczenie opiera się na terapii grupowej. Niezwykle skuteczna jest też psychoterapia indywidualna, podczas której chory wspólnie z psychoterapeutą może na bieżąco rozwiązywać swoje wątpliwości , otrzymuje niezbędne wsparcie i zrozumienie oraz pomoc w wyjściu z nałogu.

Zgodnie z zapisami art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zwanej dalej „Ustawą” : „prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych” jest zadaniem własnym Gminy. Zadanie to może być realizowane w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz narkomanii, stanowiących część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Profilaktyka jest rozumiana jako świadome działanie mające na celu zapobieganie problemom (zaburzeniom, chorobom, dysfunkcjom) zanim one wystąpią. Nowe poziomy profilaktyki oparte na pierwotnym znaczeniu „profilaktyka”, wedle którego ma ona przede wszystkim charakter uprzedzający, a nie naprawczy.

Leczenie osób uzależnionych, a także postępowanie po zakończeniu leczenia (np. zapobieganie nawrotom w uzależnieniach), zgodnie z nowymi definicjami nie należy do żadnych poziomów działań profilaktycznych. Terapia, leczenie, postępowanie po leczeniu stanowią kolejne etapy działań w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Promocja zdrowia psychicznego i wspieranie pozytywnego rozwoju – działania z zakresu edukacji polityki społecznej ukierunkowane na całe populacje, którym nadrzędnym celem jest wzmacnianie zdrowia psychicznego oraz procesów wspomagających utrzymanie dobrego zdrowia. Wzmacnianie indywidualnych umiejętności i stylów życia, które sprzyjają dbałości o zdrowie .

Działania podejmowane przez Gminę Ustronie Morskie w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii i uzależnień behawioralnych adresowane są do wszystkich mieszkańców, a nie tylko do tych , którzy piją szkodliwie alkohol czy zażywają środki psychoaktywne.

Program na rok 2023 obejmuje obszary działania, określa cele i wyznacza zadania dla jej realizatorów.

Głównym realizatorem i koordynatorem działań określonych w Programie na rok 2023 jest : Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nadzór nad realizacją Programu prowadzi Wójt Gminy.

Instytucje i osoby fizyczne uczestniczące w realizacji Programu :

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim
2. Szkoła Podstawowa w Ustroniu Morskim
3. Posterunek Policji w Ustroniu Morskim
4. TPD – świetlice środowiskowe
5. Gminny Ośrodek Kultury w Ustroniu Morskim
6. Ośrodek Zdrowia – lekarze pierwszego kontaktu, pielęgniarka środowiskowa
7. Pedagog szkolny
8. Terapeuta ds. uzależnień
9. Psycholog ds. uzależnień
10. Klub Promocji Zdrowego Stylu Życia
11. Specjaliści socjoterapii
12. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy
13. Kluby sportowe
14. Parafia Rzymsko Katolicka w Ustroniu Morskim
15. Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim
16. Przedszkole Ustronie Morskie

Zadania Programu realizowane są przy współpracy z :

1. Wojewódzkim Ośrodkiem Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Stanominie
2. Poradnią Uzależnień w Kołobrzegu
3. Oddziałem TPD w Koszalinie
4. Sądem Rejonowym w Kołobrzegu III Wydział Rodzinny i Nieletnich
5. Prokuraturą Rejonową w Kołobrzegu
6. Zawodowym Kuratorem Sądowym Sądu Rejonowego w Kołobrzegu
7. Kuratorami społecznymi Sądu Rejonowego w Kołobrzegu
8. Lekarzem biegłym sądowym
9. Szpitalem Rejonowym w Kołobrzegu
10. Starostwem Powiatowym w Kołobrzegu

Gmina Ustronie Morskie o powierzchni 56,98 km² położona w powiecie kołobrzesckim .

Liczba ludności – mieszkańców Gminy na dzień 30 października 2021 roku wynosiła -3556 osób:

-dzieci i młodzieży od lat 7 do lat 18 – 477 osób

- dzieci do lat 6 (urodzonych w latach 2017-2022) - 238 osób

Do Szkoły Podstawowej w Ustroniu Morskim uczęszcza - 360 uczniów, a do przedszkola 144 dzieci.

Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach:

-Bagicz 37 osób

- Grabnica 27

-Gwizd 91 osób

-Kukinka 80 osób

-Kukinia 205 osób

-Malechowo 23

- Olszyna 51 osób

- Rusowo 369 osób

- Sianożęty 442 osób

- Ustronie Morskie 2231 osób

Cele główne realizacji Programu na rok 2023

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych wśród mieszkańców Gminy, minimalizacja szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Zmniejszanie zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Zwiększanie świadomości społecznej w obszarze problemów uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. Zmniejszanie poczucia bezradności w poszukiwaniu pomocy. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii. Rozwój potencjalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Zapewnienie pomocy opiekuńczej i wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych problemem uzależnienia m.in. przez organizację letniego wypoczynku, finansowanie kosztów prowadzenia placówek wsparcia dziennego (wynagrodzenia dożywiania dzieci i młodzieży, zakup materiałów, kosztów wycieczek itp.).

Zwiększanie dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i współuzależnionych, członków ich rodzin. Promowanie zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz dorosłych. Wspieranie środowisk anonimowych alkoholików poprzez finansowanie kosztów utrzymania i prowadzenia punktu konsultacyjnego, zakup materiałów edukacyjnych itp. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym. Wzmacnianie kompetencji członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, przepisów prawa, podejmowania interwencji w sytuacjach problemowych poprzez organizowanie szkoleń, wymianę doświadczeń, monitorowanie i diagnozowanie sytuacji związanej z rozmiarem uzależnień w gminie. *Integralną częścią programu jest rozpoznanie środowiskowe uwzględniające diagnozę problemów lokalnych oraz zasobów w sferze polityki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii jakimi dysponuje gmina. Bezpośrednio z diagnozą łączy się systematyczne monitorowanie zmian i trendów w zakresie problemów i postaw związanych ze wszystkimi obszarami gminnego programu w tym : profilaktykę szkolną, środowiskową, lecznictwo odwykowe, przeciwdziałanie przemocy, edukację publiczną oraz rynek napojów alkoholowych.*

Zadania Programu są w przeważającej mierze kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich.

Główne zadania programu w szczególności będą obejmować :

- I. **Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi**

z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych, jak również dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

1. Kontynuacja i rozszerzanie w miarę potrzeb profesjonalnej działalności w terapii uzależnień
2. Prowadzenie terapii uzależnienia i współuzależnienia.
3. Świadczenie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków.
4. Systematyczna działalność Punktu Konsultacyjnego, Punktu Pomocy Terapeutycznej i Psychologicznej w zakresie udzielania informacji, porad oraz organizowania pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej i psychologicznej.
5. Finansowanie zajęć terapeutycznych i poza terapeutycznych w szczególności dla dzieci i młodzieży i ich rodziców.
6. Organizowanie maratonów, mitingów trzeźwości i innych zajęć terapeutycznych zgodnie z potrzebami grupy AA.
7. Wspieranie działalności grupy AA oraz środowisk wzajemnej pomocy.
8. Finansowanie wyposażenia placówek (w tym również poprzez zakup środków trwałych i innych) na potrzeby prowadzenia programów terapeutycznych.
9. Finansowanie zajęć terapeutycznych w świetlicach wiejskich dla dzieci i młodzieży
10. Udzielanie wszechstronnej pomocy i wsparcia osobom podejmującym leczenie, poprzez :
  - a) motywowanie do terapii,
  - b) udzielanie pomocy w nawiązaniu kontaktu z lekarzem psychiatrą, terapeutą w celu określenia stopnia uzależnienia i ustalenia form leczenia,
  - c) pomoc w uzyskaniu miejsca w ośrodku leczenia odwykowego,
  - d) w przypadku osób znajdujących się w trudniej sytuacji materialnej udzielenia wsparcia w postaci zapewnienia dowozu do szpitala czy ośrodka leczenia odwykowego.
11. Kontynuowanie pomocy i udzielanie wsparcia osobom uzależnionym utrzymujących trzeźwość w zakresie :
  - a) zapobiegania nawrotom choroby,
  - b) pomoc w ustaleniu indywidualnych sygnałów ostrzegawczych,
  - c) rozpoznawania sytuacji kryzysowych i praca nad ich przezwyciężeniem,
  - d) kształtowanie prawidłowych zasad komunikowania się otoczeniem i zasad współżycia społecznego,
  - e) kształtowanie prawidłowych relacji w rodzinie.

Cel : ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

- II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.**

1. Pomoc dla dorosłych członków z rodzin alkoholowych po przez :
  - a) umożliwienie osobom współuzależnionym korzystanie z bezpłatnej pomocy terapeutycznej, medycznej i prawnej w zakresie zaburzeń związanych z współuzależnieniem, oraz osobom doświadczającym przemocy rodzinie,
  - b) organizowanie w miarę potrzeb spotkań grupy AL.-Annon,
  - c) zabezpieczenie oferty terapeutycznej dla DDA w zależności indywidualnej sytuacji i potrzeb w zakresie edukacji, poradnictwa, interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej w rozwoju osobistym, motywowanie do podjęcia psychoterapii,
  - d) dofinansowanie szkoleń doskonalących umiejętności prowadzenia terapii dla osób współuzależnionych.

2. Pomoc dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi po przez :
  - a) tworzenie lokalnego systemu pomocy dziecku w rodzinie , tak aby podejmowane działania nie były przypadkowe (pomoc ta winna być zintegrowana z pomocą rodzinie, celem pomocy powinno być rozwiązanie problemów dziecka, a nie jego doraźne zaspokojenie jego potrzeb np. materialnych, pomoc dziecku powinna być zindywidualizowana , a osoby udzielające pomoc powinny mieć odpowiednie kwalifikacje zawodowe i co równie ważne kompetencje osobiste),
  - b) finansowanie bieżącej działalności świetlicy opiekuńczo-wychowawczej w Ustroniu Morskim, oraz świetlicy w Rusowie
  - c) finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicowych,
  - d) finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży,
  - e) dofinansowanie obozów i kolonii z elementami socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologiami społecznymi,
  - f) organizowanie i finansowanie pomocy psychologicznej dla dzieci w szkole podstawowej w Ustroniu Morskim,
  - g) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla pedagogów, nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi.

3. Współpraca z innymi jednostkami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi i podmiotami o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie organizowania opieki psychologicznej, psychiatrycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień oraz przemocą w rodzinie.

Cel : ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Finansowanie wybranych usług i współfinansowanie programów profilaktycznych dla grup docelowych, w szczególności programów dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Ustronie Morskie.
2. Wspieranie prowadzenia na terenie Gminy Ustronie Morskie : świetlicy opiekuńczo wychowawczej w Ustroniu Morskim, świetlicy opiekuńczo wychowawczej w Rusowie oraz świetlic wiejskich i sali gimnastycznej w Rusowie,
3. Wspomaganie rozwoju dziecka poczuciu więzi z rodziną i środowiskiem,
4. Edukacja rodziców w zakresie ochrony dziecka przed różnymi uzależnieniami, poprzez między innymi finansowanie zajęć promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez dzieci i młodzież oraz motywujących do większej aktywności w życiu społecznym
5. Realizowanie programów profilaktycznych dla uczniów, warsztatów oraz szkoleń i konferencji dla rodziców, uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu.
6. Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli ze szkoły, wychowawców świetlic, pedagoga, psychologa.
7. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież, poprzez finansowanie zajęć, imprez i projektów realizowanych przez różne organizacje dla młodzieży, (np. :konkursów literackich, plastycznych, sportowych, rozrywkowych propagujący zdrowy styl życia).
8. Finansowanie zakupów prenumeraty czasopism, plakatów, broszur, filmów i innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktycznej.
9. Dofinansowanie różnych form artystycznych, propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (spektakle, koncerty, seanse filmowe, wystawy itp.)
10. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych .

Cel : prowadzenie działań edukacyjnych, opiekuńczych i rozwojowych wobec dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych z problemem alkoholowym i narkomani oraz wobec ich rodziców, opiekunów.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.

1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez :
  - a) promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież poprzez : wspieranie uczniowskich klubów sportowych, klubów i organizacji sportowych oraz finansowanie imprez sportowo- rekreacyjnych i sportowych zajęć pozalekcyjnych również w placówkach oświatowych,
  - b) rozwój oraz poprawa funkcjonowania bazy sportowo – rekreacyjnej np. boisk, sal gimnastycznych, miejsca rekreacji i aktywnego wypoczynku ,tworzenie i modernizacja placów zabaw dla dzieci,
  - c) wykonywanie bieżących remontów i doposażenie w urządzenia agd oraz w meble kluby i świetlice wiejskie w których prowadzona jest socjoterapia ,
  - d) organizowanie letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
  - e) prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych w ramach profilaktyki uzależnień,
  - f) udzielanie wsparcia środowiskom abstynenckimi w realizacji idei trzeźwego życia.

2. Ochrona i promocja zdrowia poprzez:
  - a) konsultacje specjalistyczne dla osób zaburzeniami psychicznymi i uzależnionych od alkoholu lub substancji psychoaktywnych,
  - b) konsultacje specjalistyczne dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy tj. : TPD Oddział Koszalin, , kluby sportowe : „Astra”, „Sokół”, „Pływamy i Ratujemy”

Cel : zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, prowadzenia opieki socjoterapeutycznej, pomoc rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

V. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

1. Doskonalenie pracy zespołu interdyscyplinarnego koordynującego działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości (tj. kuratorami prokuratorami, policjantami, sędziami) w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3. Realizacja programów dla rodziców – warsztaty umiejętności rodzicielskich – przygotowujących rodziców do wychowywania dzieci bez przemocy.
4. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej procedury „Niebieskiej Karty”. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
5. Zagwarantowanie wszystkim osobom krzywdzonym profesjonalnej i kompleksowej pomocy, poprzez budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie .
7. Budowanie umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli.
8. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel : ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego, ochrona dzieci .

VI. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów o sprzedaży napojów alkoholowych oraz występowanie przed sadem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

1. Nadzór nad przestrzeganiem zasad obrotu napojami alkoholowymi.
2. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹ i 15 ustawy dot. sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.
3. Kontynuowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych
4. W uzasadnionych wypadkach występowanie do Rady Gminy o zweryfikowanie uchwały w punkcie określającym miejsca czy też okres czasu kiedy winna być zakazana sprzedaż napojów alkoholowych .

Cel : przeciwdziałanie naruszeń przepisów prawa.

VII. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwym kierowcom i bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

1. Współpraca na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.
2. Inicjowanie działań na rzecz systematycznego podejmowania interwencji przez funkcjonariuszy policji w sytuacjach spożywania alkoholu w miejscach publicznych.
3. Działania na rzecz zwiększania bezpieczeństwa na stadionie i boiskach piłkarskich, salach gimnastycznych – poprzez zakaz wnoszenia i spożywania napojów alkoholowych oraz przebywania na terenie obiektów sportowych nietrzeźwych kibiców.

Cel : przeciwdziałanie naruszeń przepisów prawa i działania o charakterze profilaktycznym.

VIII. Zadania świetlicy opiekuńczo – wychowawczej „Wodny Świat” w Ustroniu Morskim oraz świetlicy dla dzieci i młodzieży w Rusowie

1. Rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej.
2. Prowadzenie zajęć tematycznych i organizacja wolnego czasu.
3. Indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą.
4. Prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i z grupą.
5. Współpracowanie z innymi instytucjami np. : szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej, ośrodkiem zdrowia, pełnomocnikiem wójta d/s profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, sądem rodzinnym.
6. Prowadzenie dożywiania dzieci.
7. Udzielanie pomocy dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami kryzysowymi (rodzinnymi, szkolnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami itp.).
8. Systematyczna współpraca z rodziną dziecka.
9. Korzystanie z regularnych konsultacji dotyczących pracy placówki.
10. Analizowanie i dostosowywanie regulaminu placówki do aktualnych potrzeb środowiska.

Cel : opieka i organizacja wolnego czasu dzieci i młodzieży.

IX. Działalność Klubu Promocji Zdrowego Stylu Życia „Uśmiech” w Ustroniu Morskim oraz punktu konsultacyjnego z poradami psychologicznymi i terapeutycznymi w świetlicy w Rusowie

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego poprzez:
  - a) motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grupy samopomocowej,
  - b) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
  - c) udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
  - d) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
  - e) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
  - f) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępności miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu Gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc rodzinie.
2. **Prowadzenie punktów pomocy psychologicznej oraz prowadzenie zajęć terapeutycznych.**
3. Umożliwianie korzystania z klubu osobom przebywającym w gminie na wypoczynku lub leczeniu sanatoryjnym,
4. Udostępnianie pomieszczeń mieszkańcom Gminy lub instytucjom w celu organizowania imprez, szkoleń, spotkań związanych z profilaktyką i zdrowiem.
5. Organizowanie imprez i spotkań okolicznościowych dla członków grupy AA oraz ich rodzin :
  - a) rocznic abstynenckich członków klubu AA ,
  - b) organizowanie wspólnych świąt : Wielkanocnych, Bożego Narodzenia,
  - c) organizowanie innych zabaw okolicznościowych.
6. Systematyczne doposażenie Klubu w pomoce i sprzęt do prowadzenia zajęć.
7. Utrzymywanie Klubu w stałej gotowości funkcjonalnej (materiały edukacyjne do prowadzenia zajęć, literatura o tematyce uzależnień itp.) , w tym również dbanie o ład, porządek i estetykę w pomieszczeniach klubowych.

Cel : integracja społeczna, rehabilitacja osób uzależnionych i współuzależnionych.

X. Zadania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji.

1. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzecznictwa o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
3. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
5. Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
6. Udział w opracowywaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
7. Udział poszczególnych członków komisji w szkoleniach podnoszących kompetencje oraz ścisła współpraca z ekspertami, którzy mogą pomóc w doskonaleniu metod rozwiązywania problemów uzależnień.
8. Utrzymywanie kontaktów lokalnymi mediami w celu upowszechniania działalności oraz propagowanie zdrowego stylu życia.
9. Posiedzenia Komisji winny się odbywać w miarę potrzeb, siedzibą Komisji jest Klub Promocji Zdrowego Stylu Życia „Uśmiech” w Ustroniu Morskim ul. Osiedlowa 2b.
10. Zasada wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
  - a) za udział w pracach - w posiedzeniach komisji ,przeprowadzeniu kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za każde posiedzenie komisji, podkomisji lub udział w przeprowadzeniu kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych,
  - b) członkom zespołu ds. przeprowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych należy się wynagrodzenie w wysokości takiej, jak za pracę w posiedzeniu komisji , bez względu na ilość skontrolowanych punktów w danym dniu kontroli.

XI. Sposób realizacji programu.

1. Realizacja Programu oraz zadań własnych Gminy w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom koordynowana jest przez Pełnomocnika d/s Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Zadania na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, należące do sfery zadań publicznych zawarte w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, będą realizowane w oparciu o zapisy tejże ustawy.

3. Niewykorzystane środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych na realizację Programu, mogą być przesunięte odrębną uchwałą Rady Gminy Ustronie Morskie jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym.
4. Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych Gminy pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

XII. Cele priorytetowe zawarte w Programie na rok 2023

- 1. Systematyczny rozwój działań profilaktycznych (informacyjnych i edukacyjnych) dot. uzależnień oraz przemocy w szkole podstawowej w Ustroniu Morskim.**
2. Kontynuowanie zajęć socjoterapeutycznych w świetlicach dla dzieci i młodzieży w miejscowości Rusowo.
3. Kontynuowanie pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców lub opiekunów w szkole podstawowej w Ustroniu Morskim.
4. Prowadzenie świetlic opiekuńczo-wychowawczej w Ustroniu Morskim i w Rusowie
5. Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych.
6. Prowadzenie porad z zakresu terapii uzależnień oraz porad psychologicznych dla osób dorosłych w świetlicy w Rusowie.
7. Kontrola placówek handlowych pod względem przestrzegania przepisów dot. sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim

XIII. Wskaźniki efektywności programu ;

1. Liczba podmiotów zaangażowanych w realizację zadań gminnego programu.
2. Liczba udzielonych porad i konsultacji.
3. Liczba osób korzystających z leczenia w specjalistycznych ośrodkach oraz biorących udział w terapii.
4. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację programu.

XIV. Projekt wydatków
2023 :

związanych z realizacją programu na rok

Lp.	Nazwa zadania (działu)	Planowane wydatki w 2023r.- 750.000,-zł
Zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych - 741.000,-zł		
1.	Dotacje celowe przeciwdziałania patologią społecznym : - przeciwdziałanie patologiom społecznym – 220.000,- zł - upowszechnia kultura fizycznej i sportu - 160.000,- zł	380.000,-zł
2	Zakup materiałów i wyposażenia: -środki czystości art. dekoracyjne- 1.500,-zł - prasa i literatura tematyczna- 1.000,-zł - dofinansowanie oddziałów terapii – 5.000zł -zakup art. AGD i mebli do klubu- „Uśmiech”- 2.625,-zł -zakup materiałów i wyposażenia dla klubu świetlic -5.000,-zł - art. do remontu klubu lub świetlicy – 1.000,-zł -materiały dla dzieci i nagrody – 2.000,-zł	18.125,-zł
4.	Dofinansowanie wyżywienia dla dzieci	4.000,- zł
5.	Zakup usług zdrowotnych – zajęcia terapeutyczne : - zajęcia z terapeutą ds. uzależnień w Klubie „Uśmiech” Ustronie Morskie - 18.720,-zł - zajęcia z psychologiem w szkole – 44.000,-zł - zajęcia z terapeutą ds. uzależnień w Rusowie - 11.440,-zł	74.160,-zł
6.	Zakup usług pozostały:	89.000,-zł

	<ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie indywidualnych form leczenia- 1.000,-zł -dofinansowanie imprez okolicznościowych AA – 4.000,-zł -opłaty za programy profilaktyczne w szkołach - 12.000,-zł -dopłaty do zorganizowanych form wypoczynku-40.000,-zł - spektakle i koncerty profilaktyczne – 10.000,-zł - dopłaty za zajęcia edukacyjne - 2.000,-zł - wspieranie kampanii trzeźwości – 1.500,-zł -udział w szkoleniach -3.000,-zł - opłata za abonament telewizyjny – 1.500,-zł -opłata za ochronę obiektu – 2.500,-zł - dożywianie - usługi gastronomiczne – 3.000,-zł - bieżące naprawy i konserwacje – 2.000,-zł -opłaty sadowe - 1.500 - opłaty za biegłych sadowych -1.500 - diagnoza oraz szkolenie sprzedawców -3.000,-zł	
7.	Podróże służbowe	0

8.	Wynagrodzenia osobowe + pochodne <ul style="list-style-type: none"> - gospodarz Klubu „Uśmiech” – 45.360,-zł ZUS – 7.800,-zł , Fundusz Pracy – 1.112,-zł , PPK-780,-zł oraz ZFSS- 1.663,-zł	56.715,-zł
9.	Wynagrodzenia bezosobowe : <ul style="list-style-type: none"> - socjoterapia dla dzieci w Rusowie- 20.400,-zł	119.000,-zł

	- psycholog w Ustroniu Morskim - 24.000,-zł - psycholog w Rusowie 26.400,-zł - diety dla członków Komisji - 43.200,-zł - rezerwa – 5.000,-zł	
10.	Inwestycje 6050 :	0
Zadania związane w przeciwdziałaniu narkomanii		9.000,-zł
1.	Zakup materiałów i wyposażenia - materiały szkoleniowe – 1.000,-zł	1.000,- zł
2.	Zakup usług pozostałych : -szkolenia – 2.000,-zł -opłaty za udział w kampaniach profilaktycznych – 2.000,-zł - programy profilaktyczne –4.000,-zł	8.000,-zł

Uzasadnienie

Art.4¹ ust.2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz art.10 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii należy do zadań własnych Gminy. Dokumentem, który oprócz ustaw stanowią prawną podstawę podejmowanych działań, jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii corocznie uchwalany przez Radę Gminy.

Program powstał w oparciu o rekomendację z lat ubiegłych Państwowej Agencji Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych .

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na rok 2023 jest kontynuacją zadań z lat ubiegłych rozszerzony o kolejne zadania wynikające ze zmieniającej się sytuacji społeczno- ekonomicznej Gminy.

Prezentowany program uzyskał pozytywną opinię Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ustroniu Morskim.